

Naam sessie	Sessie 5: Praktijkbezoek aan Bibliotheek Utopia in Aalst
Naam spreker(s)	• <i>Arnoud Vanderstraeten (diensthoofd Utopia), Lieselot Uyttersprot (teamverantwoordelijke publiek, Utopia)</i> • <i>Bruno Daems (verantwoordelijke projecten en programmering bibliotheek Arhus Roeselare)</i>
De insteek van de sessie = korte beschrijving van waar het in deze sessie over gaat en/of beschrijving van de praktijk(organisatie)	
Op 21 juni 2018 werden de deuren van Utopia geopend. In het nieuwe complex aan de Graanmarkt in Aalst zit zowel de stedelijke Academie voor Podiumkunsten als de hoofdbibliotheek van Aalst. Het gesprek focust op het transitieproces en over hoe een bibliotheek zich vernetwerkt in de stad om ook relevant te blijven voor mensen die leven in maatschappelijk kwetsbare situaties. Welke partnerschappen gaan ze aan en hoe geven die vorm aan de dienstverlening en organisatie van de bibliotheek?	
Wat blijft hangen? = enkele quotes, tips of statements die tijdens deze sessie naar boven kwamen	
UTOPIA • Utopia opende haar nieuwe deuren in juni 2019, sindsdien heeft het personeel en de werking een hele transitie ondergaan. De bibliotheek is inmiddels de salon van of een ontmoetingsplek in de stad geworden. • Luxe om gebruikers mee te nemen in de denkoefening: er werd 14 maanden gewerkt aan de aanbesteding. Men is lokaal gaan kijken bij alle stakeholders, betrokkenheid van burgers werd gecreëerd, en ondersteunden hun visie met toch enkele aanpassingen in het plan die daaruit zijn voortgevloeid. Bij bevraging na de opening stelt men vast dat een drempel voor mensen in een kwetsbare positie het gebouw zelf is, men denkt dat hier	

enkel slimme mensen zitten en is bang voor consumptie. Dit onderstreept de noodzaak om outreachend te werken, om met de bib naar mensen toe te stappen. Vb project met Koning Boudewijnstichting en mensen in armoede rond gezondheid/geletterdheid.

- Centralisatieoefening: indien geen fysieke nabijheid werkt men met boekenboxen, het materiaal is afgestemd op de lessen van leerkrachten.
- Tip/inspiratie: Boek 'Third Places for All' van international creative guide en architect Aat Vos. Hoe kunnen plaatsen waar je naartoe gaat die niet je werk of je thuis zijn, zoals bibliotheken, idea hubs, cultuurhuizen, parken, start-up-café's en andere onmisbare publieke ruimten, de zogenaamde 'third places', een waardevolle bijdrage leveren aan een vitale samenleving, nu en in de toekomst?
- De bibliotheek is ook geregistreerd als school (administratief). Daardoor 6% btw op bouwkosten in plaats van 21%.
- Men zet in op de ontmoetingsfunctie, de bib is een overkapping van het openbaar domein. Dit brengt ook 'problematiek' mee van daklozen, hangjongeren, ...
- Bij taalintegratie voor nieuwkomers en anderstaligen is het van belang een goede toeleiding te zoeken, vb babbelsessies: de programmator begeleidt mensen in groep over het programma van het huis en geeft info over o.a. ticketverkoop. Voor anderstalige nieuwkomers: faciliteren vb via Okan klassen taallessen en voorlezen in eigen taal. Wordt ontwikkeld in samenwerking met het Huis van Nederlands, doelstellingen worden op elkaar afgestemd. Utopia heeft ook een boekenhoek met materiaal voor anderstaligen. Als pilootproject werd het voorlezen in andere talen net opgestart. Dit ligt politiek niet evident, Nederlandse taal blijft einddoel. Lezen in andere talen is een methodiek om tot het Nederlands te komen.
- Bij Utopia werkt men in 3 teams, de medewerkers worden flexibel ingezet op specifieke competenties rond onderwijs, events, mediacoach, senioren en jongeren. De medewerkers bouwen hun eigen expertise en netwerk op. Ze werken als pioniers, op kop. Men meet af of een activiteit wordt gepland of niet via een methodiek: rollen (literair, belevenis, innovatief, mediawijdsheid) worden afgetoetst aan de doelgroepen. Mits deze afgecheckt zijn kunnen ze voor een samenwerking gaan.
- Het (gedwongen) huwelijk met de Academie levert heel wat voordelen op. Andere openingsuren zijn een keuze van het nieuwe beleid, om connectie te kunnen maken met jongeren (nu ook 's avonds tot 22u en in de weekends open).
- Diversiteit bij de medewerkers is er niet of amper, hier werken meestal blanke hoogopgeleiden. Ook bij de kandidaten zijn er weinig of geen diverse profielen.
- De gemeentelijke procedure voor aanwerving is te weinig divers en niet toegankelijk.

ARHUS

- Het gebouw opende in 2014. De fusie van de stadsbibliotheken gaf hen de kans om de organisatie te verzelfstandigen en om zich sterker te profileren in de stad, onder meer bij andere stadsdiensten en er zijn ook meer partners uit voortgevloeid. Focus op uitlenen werd achtergelaten en meer ingezet op het DNA van de stad Roeselare. Hoe daar met geletterdheid op inspelen: onderwijs, gezondheid en ondernemers.
- Ze blijven en willen in de toekomst op meerdere plekken aanwezig zijn: dicht bij de mensen gaan staan, vb ziekenhuisproject. Arhus organiseert praattafels, bewoners kunnen eigen projecten voorstellen. En outreachend, bv. het scherenproject: integratie van vluchtelingen via onderwijs en ondernemerschap. Met leerkrachten worden noden gedetecteerd en integratie bevorderd. Medewerkers uit andere teams worden daarin betrokken, bv personeel uit de collectie zoekt mee naar werkmateriaal.
- Arhus bouwt haar collectie in verschillende talen verder uit en zet in aankoop meer op in, voor Roeselare voornamelijk uit de Roemeense gemeenschap. De vraag naar boeken in andere talen is groot.

- Het team werkt thematisch rond: gezondheid en geletterdheid, onderwijs en arbeidsmarkt, lokale projecten, e-exclusie en programmatie. Ze zetten in op andere competenties van de medewerkers focussen, vb iemand uit de collectie kan koken en zet Marokkaanse gerechten op de kaart van de cafetaria.
- Het aanbod rond digitale geletterdheid is in nog ontwikkeling, is nu vooral afgestemd op senioren. Digidokter sessies: rond knoppenkennis. De computers zijn toegankelijk voor een breed publiek, er worden ook vrije inloopsessies georganiseerd in cafe's en er is 2 uur per maand een medewerker aanwezig waaraan vragen kunnen gesteld worden. Cursussen worden afgestemd op de doelgroep en wordt voorgesteld bij organisaties (VOK op stap). E-inclusie is nog in ontwikkeling.